

INTERVIEW CHRISTINE JURKSCHAT

‘Die jeugdfoto van mijn vader is een ware schat’

Als kind moest de vader van Christine Jurkschat halsoverkop vluchten.

Tijd om foto's en spullen mee te nemen was er niet. Dankzij een achterneef heeft Christine nu een jeugdfoto van haar vader.

Karin Spillenaar Koolen

Christine blikt terug op een warme, liefdevolle band met haar vader, die in 1998 op 68-jarige leeftijd overleed aan longkanker. “Mijn vader was een gesloten, zwijgzame man. Maar hij was ook scherp en grappig.” Uitvoering gesprekken hadden vader en dochter niet. Die hadden ze niet nodig, zegt Christine (57). Ze herinnert zich hoe haar vader haar als klein meisje uit bed haalde - soms al om vijf uur 's morgens. “We liepen dan uren door de bossen, hand in hand, zonder wat te zeggen. Heerlijk! Het zorgde voor een hele sterke verbondenheid.”

Verdrietig

Over de oorlog sprak Walter Jurkschat niet. Evenmin over zijn broers, die beiden gesneuveld zijn. Behalve als hij een slokje te veel op had, bekent Christine. “Dan vertelde hij hoe ze aankwamen in Danzig in Polen en letterlijk over de lijken heen moesten lopen. Als hij daarover vertelde werd hij

“Zijn blik op de foto was precies zoals ik die van hem kende”

zo droevig, dat konden we niet aanzien. ‘Je hoeft er niet over te praten, papa’, zeiden wij dan. Achteraf niet goed; we hadden hem juist moeten stimuleren.” Ze vervolgt met spijt in haar stem: “Na de oorlog heerste er een ‘we moeten door’-mentaliteit; vooruit kijken en niet klagen. Terwijl die mensen een enorm trauma hadden”

Walter Jurkschat was 14 jaar oud toen hij in 1944 halsoverkop moest vluchten uit de boerderij in Oost-Pruisen waar hij opgroeide. Tijd om bezittingen en foto's mee te nemen was er niet. Met zijn moeder en zus vluchtte hij over het ijs van de dichtgevroren Oostzee naar het westen. De weg over land was door de Russen afgesloten. Christine: “Zelfs op zee werden de vluchtelingenstromen nog beschoten door vliegtuigen. De vlucht moet extreem vermoeiend en traumatisch geweest zijn.”

Handgeschreven brief

“We waren al geen praters, maar na zijn dood had ik nooit meer de kans hem te vragen naar zijn jeugd en familieleden die hij verloren had”, vertelt ze. Via MyHeritage, een online, wereldwijd plat-

▲ Boven: de vader van Christine zit op de stoel links voor, naast hem zijn zus en achter hen hun broers. Onder: Christine met haar man Ron. FOTOS CHRISTINE JURKSCHAT

Deze foto van mijn vader getuigt van een onbezorgde, gelukkige tijd in zijn leven

—Christine Jurkschat

form waarmee je voorouders en familieleden kunt vinden, deed Christine onderzoek naar haar familie. Ze had weinig verwachtingen en de verrassing was dan ook groot toen er een handgeschreven brief van Martin Nurme uit Estland op de mat lag. “Mijn oma bleek een zus te hebben van wie ze - onterecht - dacht dat ze overleden was in de oorlog. Ze sprak nooit over haar. Martin is haar zoon, dus mijn vaders neef. Ik vind het zó bijzonder dat er nog familie is en dat wij elkaar gevonden hebben. Dat durfde ik niet eens te dromen!”

Door het contact met Martin ontdekt Christine interessante verhalen over haar vaders verleden. Zo wilde haar oma in 1944 de vluchtelingenboot vanuit Danzig nemen. Christine: “Ze ontmoette onderweg een vrouw met acht kinderen die niet meer aan boord kon; de boot was vol. Mijn oma had weliswaar drie tickets, maar besloot bij haar te blijven.” Die beslissing redde hun leven; de betreffende boot werd getroffen door een aanval van een Russische torpedo. Alle opvarenden verdronken die dag in de Oostzee.

Ondeugend

Maar de kers op de taart kwam toen Martin oude foto's bleek te hebben die Christines oma voor de oorlog naar haar zus had gestuurd.

Het was laat op de avond toen Christine de e-mail van Martin ontving. “Ik opende de bijgevoegde foto en herkende mijn vader meteen!” Op de foto poseert de 8-jarige Walter Jurkschat met zijn grote zus en twee oudere broers. Nooit eerder zag ze een jeugdfoto van haar vader. “Zijn blik was precies zoals ik die van hem kende; onderzoekend en ondeugend. De foto moet net voor de oorlog genomen zijn. Van alle opwinding kon ik die nacht niet slapen.”

Hoe zou het voor Walter Jurkschat zijn om deze foto te zien, of überhaupt te weten dat hij nog familie had, vraagt zijn dochter zich af. “Misschien was hij eraan onderdoor gegaan, misschien had het hem juist steun gegeven - ik weet het niet.”

Een ware schat

Toen Christine naar Nederland verhuisde, was haar vader al ziek. “Hij is me eens komen opzoeken in Gouda en vond het geweldig”, vertelt ze. Pas toen ze later zelf naar Oost-Pruisen reisde, begreep ze waarom. “Het landschap van Oost-Pruisen leek heel erg op Nederland! Op oude foto's zie je hoe het er in mijn vaders tijd uitzag: boerenwegen, knotwilgen, boerderijen, bootjes langs de rivier... Volgens mij vond hij het fijn dat ik in dit soort landschap terecht was gekomen.”

Het doet Christine goed te weten dat haar vader ook een hele fijne en normale jeugd heeft gehad, waarin hij zwom in het riviertje en op de fiets naar school ging. “Het plattelandleven ging - ook in de oorlogsjaren - lange tijd ‘gewoon’ door. Een prettige gedachte. Deze foto van mijn vader getuigt van een onbezorgde, gelukkige tijd in zijn leven. Ik koester hem als een ware schat.”